

Розгон Ольга Володимирівна
кандидат юридичних наук, доцент,
провідний науковий співробітник
НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України
ORCID 0000-0001-6739-3927

ПАТЕНТНИЙ ПОВІРЕНИЙ У ХАРКІВСЬКІЙ РЕГІОНАЛЬНІЙ МЕРЕЖІ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

У цьому дослідженні аналізується патентний повірений як суб'єкт трансферу технологій. Розглянуто його як представника у сфері інтелектуальної власності на професійній основі, який надає комплекс патентних послуг. Виявлено проблеми невизначення поняття патентного повіреного, якого можна віднести до наведеної вище третьої групи суб'єктів у ст. 3 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій». Запропоновано визначення патентного повіреного як суб'єкта у сфері трансферу технологій.

Ключові слова: патентний повірений, трансфер технологій, послуги, представник, інтелектуальна власність.

This study examines the patent attorney as the subject of technology transfer. He is considered as a professional representative on intellectual property in the field of patent services. The problems of ambiguity of the patent attorney concept, which can be attributed to the above third group of subjects in Art. 3 of the Law of Ukraine "On State Regulation of Technology Transfer Activities". It is proposed to identify a patent attorney as a technology transfer entity.

Keywords: patent attorney, technology transfer, services, representative, intellectual property.

Практика посередництва технологій України вимагає ефективної діяльності *мережі трансферу знань і технологій* як дієвого механізму інноваційної екосистеми та смарт-спеціалізації на національному і регіональному рівнях, а це потребує створення умов для активізації інноваційної діяльності.

У ст. 3 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» від 09.12.2015 р. № 766-VIII перелічені 3 групи суб'єктів. До однієї з груп належить технологічний брокер: фізична особа, яка безпосередньо бере участь у створенні, трансфері та застосуванні технологій і/або їх складових, надає необхідні для цього інформаційні, фінансові та інші послуги на всіх стадіях просування технологій і/або їх складових на ринок.

Але проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо стимулювання діяльності у сфері трансферу технологій» не враховує інституційне забезпечення у сфері трансферу технологій в Україні, зокрема, відсутні дефініції посередників, представників, тому є необхідність проведення науково-теоретичного дослідження правового статусу учасників трансферу технологій.

Так, *невизначеним залишається поняття патентного повіреного як суб'єкта у сфері трансферу технологій, якого можна віднести до наведеної вище третьої групи суб'єктів, тобто фізичної особи, яка надає патентні послуги.*

В Україні *посередниками* у переданні технологій є так звані центри трансферу технологій. Одним із основних напрямів діяльності центрів трансферу технологій є здійснення заходів, спрямованих на передання інноваційних технологій зі сфери їхнього розроблення до сфери практичного застосування у межах науково-виробничої кооперації та інвестиційного співробітництва (технологічне брокерство) [1].

Слід розмежовувати поняття «посередник», «представник» і «професійний представник».

Просте посередництво, під яким розуміють здійснення фактичних дій, і представництво (здійснення юридичних дій) на певному етапі розвитку інтегрували в якісно нову категорію – юридичне посередництво. Юридичний посередник може поєднувати функції простого посередника і представника. Змістом його дій є організація та вступ у правовідносини для/та в інтересах іншої особи. Благом, на яке спрямована вся діяльність посередника, є послуга як об'єкт [2].

Представництво у правовідносинах, що виникають у результаті інтелектуальної, творчої діяльності може здійснюватися різними суб'єктами:

– представником – будь-якою уповноваженою довірителем особою, яка має необхідний обсяг цивільної дієздатності;

– професійними представниками, які володіють спеціальними знаннями у сфері інтелектуальної власності, що підтверджується рішенням кваліфікаційної комісії за результатами проведених іспитів і співбесіди. Патентні повірені отримують право на здійснення представництва на професійній основі щодо окремих чи всіх об'єктів інтелектуальної власності [3].

Згідно з п. 2 Положення про представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених) від 27.08.1997 р. № 938 патентний повірений надає фізичним та юридичним особам допомогу і послуги, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, представляє інтереси зазначених осіб у Держпатенті та установах, що належать до сфери його управління, а також судових органах, кредитних установах, у відносинах з іншими фізичними та юридичними особами.

У цьому Положенні відсутня дефініція «патентний повірений». Зважаючи на це, потрібно внести зміни до ст. 1 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» (в оновленій редакції – «Про трансфер та комерціалізацію технологій»), а надалі – до наведеного Положення.

Професійне *представництво у сфері інтелектуальної власності* характеризується такими ознаками: комплексним характером послуг, що полягає, з одного боку, у визначенні довірителем кінцевої мети і завдань представництва, а з іншого – у формуванні патентним повіреним комплексу юридичних і організаційних дій, які необхідні для досягнення поставленої мети та її втілення; особливим суб'єктним складом – здійснюється професійними представниками; особливими формами здійснення представництва, такими як проведення патентного пошуку, підтримання чинності охоронних документів, проведення попереднього правового аналізу об'єкта інтелектуальної власності на предмет його охороноздатності [3].

Наведемо авторське визначення *патентного повіреного* – фізична особа, яка надає фізичним та юридичним особам допомогу і послуги, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної

власності, представляє інтереси зазначених осіб у справах інтелектуальної власності у Мінекономіки, а також судових органах, кредитних установах, у відносинах з іншими фізичними та юридичними особами.

Патентний повірений бере участь у діяльності *мережі трансферу технологій*, надаючи допоміжні, посередницькі послуги у сфері трансферу технологій.

Потреба у законодавчому регулюванні діяльності *патентного повіреного як суб'єкта трансферу технологій* буде доречною не тільки на національному, а й на регіональному рівні. Наразі перебуває у центрі уваги розробка Стратегії розвитку у кожній області на період 2021–2027 років. Винятком не стала і Харківська область. Зокрема, Стратегія розвитку Харківської області на період 2021–2027 років викладена як проєкт на сайті <http://www.strategy.kharkiv.ua/plan.html>.

Безпосередньо у межах операційної мети 4.2.1. (Створення високоякісної інноваційної інфраструктури, мереж трансферу знань і технологій, які сфокусовані на смарт-спеціалізованих напрямках економіки) вказано необхідність утворення та функціонування *Харківської регіональної мережі трансферу технологій* для подолання дисбалансу між науковим потенціалом і можливостями виробництва за рахунок використання сучасних механізмів впровадження інновацій, ефективна *діяльність* якої забезпечить функціонування якісної регіональної інноваційної системи, сфокусованої на смарт-спеціалізації, а діяльність патентного повіреного як *суб'єкта трансферу технологій* на регіональному рівні підвищить конкурентоспроможність регіону за рахунок ефективного використання наявного науково-технологічного потенціалу, впровадження смарт-рішень і цифрової трансформації у реальному секторі економіки і сталого розвитку інноваційної екосистеми.

Наприкінці зауважимо, що представництво у сфері інтелектуальної власності може здійснюватися патентними повіреними, які мають особливий правовий статус у цивільно-правових відносинах і здійснюють таке представництво на професійній основі та надають комплекс патентних послуг, у тому числі через *Харківську регіональ-*

ну мережу трансферу технологій, в разі необхідності отримання правової охорони і захисту технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Козаченко Р. П. Трансфер технологій як необхідна передумова інтеграції України у світове господарство. URL: http://www.rusnauka.com/8_NMIW_2008/Economics/28321.doc.htm.

2. Васильєва В. А. Договірне регулювання відносин з надання посередницьких послуг. *Університетські наукові записки*. 2010. № 4. С. 25–29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2010_4_7.

3. Огнев'юк Г. З. Представник у справах інтелектуальної власності (патентний повірений) як суб'єкт цивільно-правових відносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2010. 19 с. URL: <https://mydisser.com/ua/catalog/view/6/44/7837.html>.

REFERENCES

1. Kozachenko, R.P. Transfer tekhnolohii yak neobkhidna peredumova intehratsii Ukrainy u svitove gospodarstvo. URL: http://www.rusnauka.com/8_NMIW_2008/Economics/28321.doc.htm [In Ukrainian].

2. Vasylieva, V.A. (2010). Dohovirne rehuliuвання vidnosyn z nadannia poserednytskykh posluh. *Universytetski naukovi zapysky – University research notes*, 4, 25–29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2010_4_7 [In Ukrainian].

3. Ohneviuk, H.Z. (2010). Predstavnyk u spravakh intelektualnoi vlasnosti (patentnyi povirenyi) yak subiekt tsyvilno-pravovykh vidnosyn. *Extended abstract of candidates thesis*. Kyiv. URL: <https://mydisser.com/ua/catalog/view/6/44/7837.html> [In Ukrainian].